

Levanger bibliotek mot en bærekraftig framtid

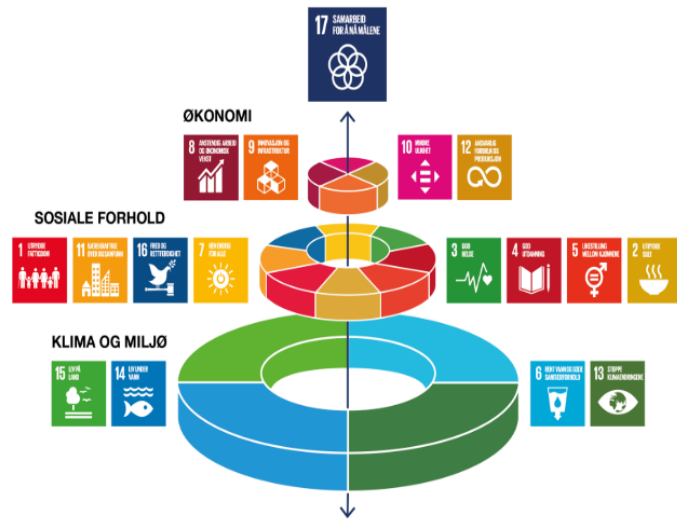
Statusrapport mai 2023
Anke Sommer-Lilleenget

**Levanger
kommune**

Triveligst i Trøndelag

Bakgrunn og krav

Med bakgrunn i at det var satt av midler til et nytt kulturbygg i Levanger kommunen sin økonomiplan 2021-2024 søkte Levanger bibliotek midler fra Nasjonalbiblioteket for prosjektet "Levanger kommune mot en bærekraftig framtid". Det nye kulturbygget skulle huse både frivillighet og kultur og fikk også en sentral rolle i Europan 16 arkitekturkonkurransen, som Levanger deltar i. Temaet i Europan 16 er "Levende byer" og handler om hvordan vi kan møte FN's bærekraftsmål i byplanleggingen og utvikle gode lokalsamfunn i takt med et klima og en økonomi i sterk endring.

Alle norske kommuner er pålagt å bidra til bærekraftig utvikling, og Kommuneplanens samfunnsdel 2023-2030 beskriver de tre dimensjonene som er gjensidig avhengig av hverandre og som skal tas hensyn til samtidig (s.4).

«**Økologisk bærekraft** handler om å utvikle samfunnet innenfor planetens tålegrenser og redusere tapet av biologisk mangfold. Klimaendringene må reduseres, og samtidig må samfunnet tilpasse seg konsekvensene av endringene som allerede pågår.

Sosial bærekraft handler om å sikre innbyggerne like muligheter til å delta i samfunnet, å investere i gode oppvekst- og levekår, helse, utdanning, likestilling, inkludering og mangfold. Samholdet i samfunnet, tillit, demokrati og opplevd tilhørighet er avgjørende for bærekraftig utvikling.

Økonomisk bærekraft handler om ansvarlig forbruk og produksjon, økonomisk vekst med mindre miljøbelastning, samt rettferdig og anstendig arbeid. Bærekraftig utvikling forutsetter at det skapes verdier i lokalsamfunnet som over tid opprettholder et godt velferds- og tjenestetilbud.»

Samskaping

Levanger kommune legger spesielt vekt på bærekraftsmål 17 ("Samarbeid for å nå målene"), som binder sammen alle 17 mål, og ønsker dermed at innbyggernes kunnskap og medvirkning skal gjennomsyre prosesser. Dette blir synlig i Kommuneplanens samfunnsdel 2023-2030 (s.3):

«Levanger kommune skal bli mer samskapende, og det er et mål at vi i Kommuneplanens handlingsdel kan vise hvordan kommuneorganisasjonen samskaper med lokalsamfunnet. Dette krever at styrker og ressurser hos innbyggerne anerkjennes og anvendes, og at vi har kunnskap om utfordringer, muligheter og initiativ i våre lokalsamfunn. Vi må derfor være innbyggerorienterte, relasjonsfokuserete, stedsbaserte og inkluderende i tjenesteytingen og utviklingen av levangersamfunnet. Kommunale planprosesser er viktige arenaer for dialog, og for å avstemme den kommunale innsatsen med ressurser hos innbyggere og ulike aktører. Planprosessene er også nødvendige verktøy for å sikre samskaping og helhetlig innsats på tvers av kommunale sektorer og fagområder, og mellom forvaltningsnivåer, slik det kreves i lovverket.»

Kommuneplanens samfunnsdel 2023-2030 spesifiserer følgende strategier som prosjektet baserer på:

- Kommuneorganisasjonen bruker samskaping og relasjonell velferd som premisser for drift og utvikling av kommunens lokalsamfunn.
- Kommuneorganisasjonen skal systematisk reflektere over og evaluere det vi gjør i samspill med innbyggere og lokalsamfunn.
- Kommuneorganisasjonen skal jobbe kunnskapsbasert og være en pådriver for innovasjon og utvikling.
- Kommuneorganisasjonen skal bidra til at lokalsamfunn og frivillighet utvikles på egne premisser.
- Kommuneorganisasjonen bidrar til å utvikle nye møteplasser og metoder for inkluderende medborgerskap, nærdemokrati og samskaping.
- Kommuneorganisasjonen utvikler og tar i bruk teknologi og løsninger som bidrar til god informasjon og kommunikasjon med innbyggerne.

Levanger bibliotek har blitt miljøfyrtårnsertifisert i 2021 og jobber systematisk med områdene arbeidsmiljø, energi, innkjøp, transport, avfall og estetikk. Biblioteket legger spesielt vekt på bøker om miljøspørsmål ved innkjøp og i utstillinger. Hele kommune er under sertifiseringen og har utarbeidet en miljøpolicy som omhandler samme områdene.

Investeringer i nytt kulturbygg på bibliotektomta er skjøvet ut i tid og er ikke med i inneværende økonomiplan. Levanger bibliotek fikk likevel bruke midlene fra Nasjonalbiblioteket og skal gjennomføre prosjektet med det bestående bygget samtidig som det utreder muligheter i et nytt bygg som samlokaliserer ulike aktører. Innholdet fokuserer fortsatt på bærekraftsmål 17 og *samskaping*.

Mål og mandat for prosjektet

Bibliotekets innhold og aktivitet skal i størst mulig grad utformes for å jobbe mot å oppnå FNs bærekraftsmål. Bærekraftsmål 17 "Samarbeid for å nå målene" skal være det overordnede målet. Biblioteket skal være en arena for samskaping og utvikling på tvers av tjenester og aktører i lokalsamfunnet. Det skal være en lavterskel møteplass og et sted der innbyggere kan involveres – og involvere andre – i initiativ og aktiviteter.

Prosjektet skal

- utforske hvordan biblioteket kan bli et verktøy for innbyggerinvolvering for å sikre en tydelig sosial, miljømessig og økonomisk bærekraftprofil.
- Teste ut ulike former for samskapingprosjekter med offentlige, private og frivillige aktører.
- Etablere løsninger for at biblioteket i størst mulig grad blir en arena for innbyggerinvolvering og samskaping mellom kommune, innbyggere, næringsliv og øvrig lokalsamfunn
- Undersøke mulighetene og synergieffektene for å møte bærekraftmålene ved samlokalisering av biblioteket med andre aktører/tjenester som planlegges inn i nytt kulturbygg
- Utforme samarbeidsavtaler med andre tjenester/tilbud, samt andre eksterne aktører

Organisering

Prosjekteier: Enhet kultur

Styringsgruppe: Guri Sivertsen, Geir Tore Leira

Prosjektansvarlig: Yngvild Knudsen

Prosjektleder: Anke Sommer-Lilleenget

Arbeidsgruppe: Anke Sommer-Lilleenget, Yngvild Knudsen, Vivi-Ann S. Rotmo, Ingrid Okkenhaug Bævre, Ingvild R. Radwan

Milepæler og fremdrift

Nr	Tidspunkt/ frist	Milepæl	Oppgaver	Ansvar
1	Mai 2022	Ansettelse av prosjektleder i 50%-stilling		Yngvild, Guri
2	September 2022	Godkjent prosjektplan	Skrive prosjektplan	Yngvild, Anke
3	September 2022	Avklare formell organisering av styringsgruppa med møteplan	Sette opp møteplan	Anke
4	Høst/vinter 2022/23	Innhente kunnskap og erfaring fra andre lignende prosjekt	Lese, gjennomføre intervjuer og besøke andre biblioteker	Anke
5	Høst 2022	Datakonstruksjon (samtaler, idémøter/-verksteder og seminarer)	Planlegge og gjennomføre ulike måter å samle inn data/innspill, både med eksterne aktører og interne (biblioteksansatte)	Anke + arbeidsgruppe
6	Des/jan	Analyse		Anke
7	Februar 2023	Sende rapport og søknad til Nasjonalbiblioteket med aktiviteter basert på år 1	Skrive rapport	Anke, Yngvild
8	1.mars 2023	Sende inn søknad om klimasats-midler (Miljødirektoratet) for å innrede folkeverksted	Skrive søknad, hente inn nødvendig informasjon	Anke, Ingrid
9	Vår 2023	Avklare innhold og aktiviteter, og ulike samarbeidsformer med andre aktører i dagens bibliotek.	verksteder	Anke + arbeidsgruppe
10	Mai 2023	Ferdig rapport for første år		Anke
11	3.juni 2023	Åpning av folkeverksted	Avklare drift med frivillige, innkjøp av utstyr	Anke + arbeidsgruppe
12	September 2023	Planlegge veien videre basert på søknadsvar fra NB og Klimasats samt kunnskap vi har fått gjennom år 1		Styringsgruppe
13	September 2023	Oppstart filial Åsen	Avklare drift internt, kommunikasjonsstrategi for befolkningen på Åsen	Anke og øvrige ansatte i Levanger bibliotek

Prosjektgjennomføring

Siden prosjektstart i mai 2022 har det skjedd følgende:

- Avklaring av formell organisering og godkjenning av prosjektplan
- Styringsgruppe- og arbeidsgruppemøter
- August: utopiverksted/byutviklingsverksted
- September: tekstil (klesbytting, - fiksing og redesign med Frivilligsentralen, Husflidsforeningen og Framtiden i våre hender)
- Oktober: bygg og bolig (Byggehygge med Trelaboratoriet, utstillinger fra Snekkerkaran, Bruktbo og Framtiden i våre hender og arrangementet «bærekraft i bygg & bolig» med aktører fra det private, næringslivet og det offentlige)
- November: elektronikk («teknosløyd» med ungdomshuset og næringslivsaktør)
- Andre samskapte arrangementer (lekebytting og politisk panelsamtale med Framtiden i våre hender, bamsesykehus med medisinstudenter)
- Utveksling med andre bibliotek
- Møter med ulike aktører
- Testing av medvirkningsmuligheter fra publikum via SoMe/koffert
- Deltakelse i fem bygdearrangementer (Bygda pop up og bygdedager)
- Deltakelse i konferanser (Kultur- og bærekraftskonferanse i Trondheim, Samskapingskonferanse Trondheim)
- Påbegynt planlegging av folkeverkstedrom – åpning 3.juni 2023
- Deltakelse i kurset «Samskaping med frivilligheten»
- Organisering og gjennomføring av en fagdag om samskaping for ansatte i Levanger bibliotek
- Samarbeid med BaneNor og Levanger Hagelag om å etablere blomstereng i parken bak biblioteket
- Påbegynt samarbeid med bytteboden i Åsen, Bunnpris og Åsen barnehage om et desentralisert bibliotekstilbud i Åsen

Prosjektet har kommet godt i gang nå. Vi har avklart formell organisering, hatt utveksling med lignende prosjekter, har gjennomført idémøter og ulike verksteder der vi også testet hvordan biblioteket gjennom samskaping kan bli en større aktør innen sirkulær økonomi. Da jobbet vi med ulike materialer (tekstil, bygg & bolig, og elektronikk) og samskapte verksteder for ulike målgrupper. Det vi har erfart er at andre institusjoner og organisasjoner som oftest gjerne vil samarbeide med oss, og at samskaping krever en kompetanse hos alle parter, både offentlige og private, som må trenes på. Det er noe lettere å samskape med organisasjoner enn med enkeltpersoner som ofte er vant med at det offentlige tar imot innspill fra befolkningen og tilpasser tjenester etter ønsker - mens samskaping gir befolkningen mer ansvar i utformingen og gjennomføringen av idéer. Det innebærer mer innsats.

Så har vi også erfart at det lønner seg å investere i å forankre prosjekter godt i organisasjonen for å få med alle ansatte. Vi gjennomførte en «samskapingsdag» med foredrag, dialog og verksted for de ansatte i biblioteket da vi opplevde skepsis mot prosjektet i starten.

Testperioden resulterte i styringsgruppen sin beslutning å etablere et folkeverksted i biblioteket som skal samskapes med befolkningen. Et folkeverksted er en type verksted, ofte drevet av et fellesskap, hvor man ved hjelp av håndverktøy, digitale og analoge maskiner kan skape eller reparere ting. Vi gjennomførte et samskapingsverksted der ulike aktører kom for å diskutere hvordan et slikt tilbud kan se ut og hvordan det kan fylles med innhold. Eksempler på innhold i folkeverksted er syutstyr, verktøy til å reparere mobiler og pc'er, vinylkutter, varmpresse og 3D-printer. Samskapingsprosessen resulterte i at Innherred Renovasjon, Levanger Frivilligsentral og Framtiden i våre hender støttet prosjektet med totalt 30.000 kr, som vi bruker til å etablere et sy-tilbud med oppstart 3.juni. Vi søkte midler fra Klimasats (Miljødirektoratet), men fikk dessverre ikke tilskudd til dette derfra.

Nasjonalbiblioteket har forlenget tilskuddmidlene til prosjektet i et år til slik at prosjektlederen fortsetter i 50%-stilling frem til mai 2024.

Vi har etablert et samarbeid med BaneNor, Miljøagentene og Levanger Hagelag om en blomstereng i parkområdet bak biblioteket. BaneNor eier området og har gitt oss tillatelse å teste insektvennlig beplantning på 30m² utenfor bibliotekets vindu. Dette gjør vi med hjelp av Levanger Hagelag. Felleskjøpet har donert blomsterengfrø til oss. Med dette initiativet ønsker vi å bidra til økt naturmangfoldet i byen.

Etter sommeren skal vi teste et desentralisert bibliotekstilbud, som kun er mulig gjennom samskaping. Framtiden i våre hender har gjennom samskaping etablert en byttebod på Åsen, som kan romme bøker for biblioteket. Bytteboden består av en ombygget container der lokalbefolkningen vil kunne bytte og reparere klær. I tillegg skal den være en møteplass for alle der man kan lage seg kaffe. Åsen barnehage og Bygdekvinnelaget er også samarbeidspartnere for bytteboden. Lånere vil få mulighet til å bestille bøker til Åsen, som blir levert med Bunnpris. Bunnpris har innkjøpsavtale med kommunen og leverer mat til Åsen barnehage hver mandag. Barnehagen rydder jevnlig i bytteboden og kan sette bøkene på plass.

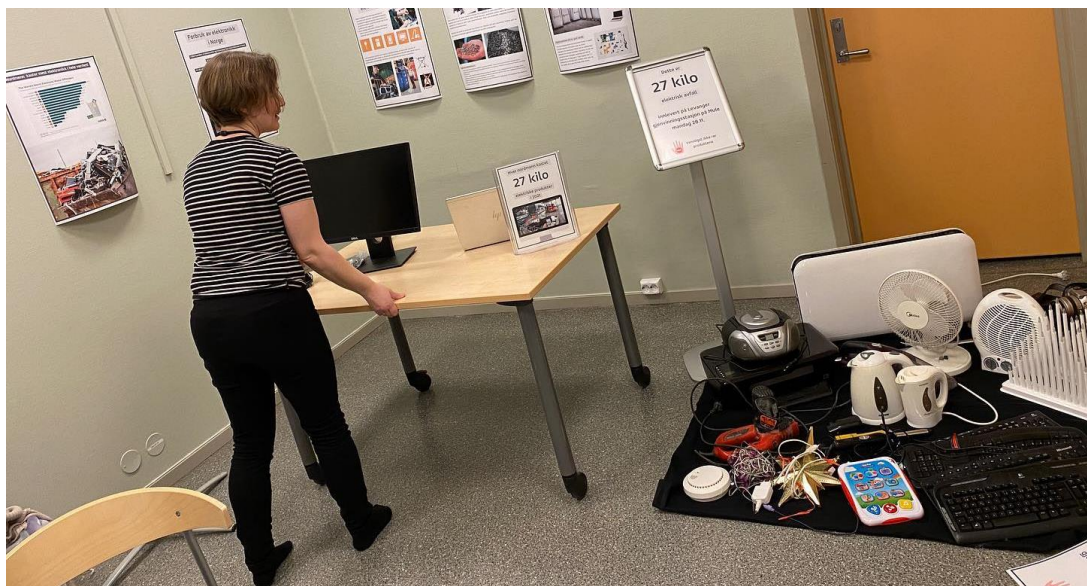
Redesign og klesbytting

September 2022

Bærekraft i bygg og bolig

Oktober 2022

Teknosløyd

November 2022

Andre samskapte arrangementer

- Lekebytting
- Gode klima- og miljøtiltak
- Bamsesykehus

Aktuelle samarbeidsprosjekter

- Blomstereng på BaneNor sin tomt utenfor biblioteket
- Desentralisert bibliotekstilbud i bytteboden på Åsen
- Folkeverksted